

INNHold

1	INNLEDNING	3
1.1	GENERELT	3
1.1.1	<i>Nye virkemidler i barnehagepolitikken – forbehold om endringer i løpet av 2004</i>	3
1.1.2	<i>Tilskuddsordninger</i>	4
1.1.3	<i>Endringer i forhold til forårets rundskriv</i>	5
1.1.4	<i>KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering)</i>	5
1.2	EIERS PLIKT TIL Å GI KORREKTE OPPLYSNINGER OG MELDE FRA OM ENDRINGER	6
1.3	BARN SOM HAR FÅTT VEDTATT UTSATT SKOLESTART	6
1.4	ADRESSELISTER	6
2	ORDINÆRT DRIFTSTILSKUDD TIL BARNEHAGER	7
2.1	MÅLSETTING	7
2.2	TILDELINGSKRITERIER	7
2.3	SAKSBEHANDLING VED SØKNAD OM DRIFTSTILSKUDD	8
2.3.1	<i>Driftstilskudd for eksisterende barnehager per 15.12.2003</i>	8
2.3.2	<i>Driftstilskudd for barnehager som åpner i 2004</i>	10
2.4	MELDING OM DRIFTSENDRINGER	11
2.4.1	<i>Generelt</i>	11
2.4.2	<i>Nedleggelse</i>	12
2.4.3	<i>Midlertidig stengning og reduksjon i antall barn</i>	12
2.4.4	<i>Økning i antall barn</i>	13
2.4.5	<i>Endring av driftstilskudd ved ny godkjenning</i>	14
3	TILSKUDD TIL TILTAK FOR BARN MED FUNKSJONSHEMMING I BARNEHAGE	15
3.1	MÅLSETTING	15
3.2	TILDELINGSKRITERIER	15
3.2.1	<i>Øremerket tilskudd til kommunen fra staten</i>	15
3.2.2	<i>Kommunale midler</i>	16
3.3	SAKSBEHANDLING VED SØKNAD OM TILSKUDD TIL TILTAK FOR BARN MED FUNKSJONSHEMMING	17
3.4	BARNEHAGEPlass I EN ANNEN KOMMUNE ENN HJEMKOMMUNEN	17
4	TILSKUDD TIL TOSPRÅKLIG ASSISTANSE FOR PERIODEN 01.01.04–31.07.04	18
4.1	MÅLSETTING	18
4.2	TILDELINGSKRITERIER	18
4.3	SAKSBEHANDLING VED SØKNAD OM TILSKUDD	19
4.3.1	<i>Eksisterende tilbud</i>	19
4.3.2	<i>Nye tilbud med oppstart i 2004</i>	19
5	TILSKUDD TIL BARNEHAGETILBUD FOR NYANKOMNE FLYKTNINGERS BARN FOR PERIODEN 01.01.04–31.07.04	20
5.1	MÅLSETTING	20
5.2	TILDELINGSKRITERIER	20

5.2.1	<i>Eget barnehagetilbud for flyktningebarn</i>	21
5.2.2	<i>Tilbud med både norske barn og flyktningebarn</i>	21
5.2.3	<i>Tilbud til flyktningebarn i familiebarnehager</i>	21
5.3	FRADRAG FOR ORDINÆRT DRIFTSTILSKUDD	22
5.4	SAKSBEHANDLING VED SØKNAD OM TILSKUDD	22
6	OVERSIKT OVER AKTUELLE BLANKETTER OG RUNDSKRIV	23
6.1	BLANKETTER.....	23
6.2	RUNDSKRIV M.V.....	23

1 INNLEDNING

1.1 Generelt

Dette rundskrivet gir opplysninger om målsetting, tildelingskriterier, saksbehandlingsregler, tidsfrister og klageadgang for de statlige tilskuddene til drift av barnehager i 2004. Rundskrivet gir både private og offentlige barnehageeiere informasjon om rettigheter og plikter som tilskuddsmottakere. Det gir også viktig informasjon til de som har planer om å starte opp barnehagedrift. Kommunens og fylkesmannens oppgaver og ansvar vedrørende forvaltning og tilsyn (kontroll) med barnehagetilskuddene blir også omtalt.

Rundskriv Q-2 for kommende tilskuddsår blir rutinemessig sendt ut året i forveien. Formålet er at barnehageeiere skal være orientert om det regelverket som gjelder for tilskuddstildelingen, før eier søker om tilskudd for 2004, dvs. innen *Årsmelding for barnehager per 15.12.2003* skal innrapporteres (*KOSTRA-skjema 16*). Fordi Stortinget ikke avslutter sin budsjettbehandling før sent i desember, tas det et generelt forbehold om Stortingets vedtak. Eventuelle endringer i forbindelse med Stortingets behandling vil bli gjort kjent i eget rundskriv til barnehageeiere, kommuner og fylkesmenn, samt på ODIN (www.dep.no/bfd). Tilskuddssatsene for 2004 vil bli offentliggjort på samme måte og i rundskriv Q-16 så snart de er fastlagt.

1.1.1 Nye virkemidler i barnehagepolitikken – forbehold om endringer i løpet av 2004

I april 2003 la regjeringen frem St.meld. nr. 24 (2002-2003) *Barnehagetilbud til alle - økonomi, mangfold og valgfrihet* og Ot.prp. nr. 76 (2002-2003) *Om lov om endringer i lov 5. mai 1995 nr. 19 om barnehager (barnehageloven)*. På grunnlag av disse dokumentene inngikk partiene på Stortinget et bredt forlik om de fremtidige rammebetingelsene for barnehagesektoren, jf. Innst.S. nr. 250 (2002-2003). Regjeringens budsjettforlag for 2004 legger til rette for en oppfølging av forliket, se St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Barne- og familiedepartementet s. 125-137.

Dette innebærer følgende endringer i 2004:

- Maksimalgrense på foreldrebetalingen fra 01.05.04. Det vil bli gitt forskrift om foreldrebetaling, jf. barnehageloven § 15a. Forslag til forskrift sendes på høring i desember 2003.
- Regjeringen har lagt inn 485 mill. kroner til en skjønnspott som uavkortet skal brukes til drift av barnehager i kommunene. Departementet vil utarbeide nærmere retningslinjer for tildeling av midler fra skjønnspotten. I utarbeidelsen av retningslinjene vil det bli lagt stor vekt på at midlene skal bidra til å dekke økte driftsutgifter som følge av etableringen av nye barnehageplasser i kommunene. Videre legges det opp til at skjønnsmidlene også skal nyttes til å sikre kostnadsdekning i private og kommunale barnehager som vil

få problemer med å oppfylle kravet om maksimalsgrense på foreldrebetalingen.

- Regjeringens forslag til innretning på den offentlige finansieringen innebærer at økonomisk likeverdig behandling i en viss grad ivaretas ved at det øremerkede statlige driftstilskuddet gis med høyere satser til private enn til offentlige barnehager. Videre legges det opp til, gjennom kriteriene for bruk av skjønnspotten, at kommunene kan ivareta ytterligere likeverdig behandling. Regjeringen vil sende ut forslag til forskrift om økonomisk likeverdig behandling på høring høsten 2003, jf. den nye § 7b i barnehageloven.
- Regjeringens budsjettforslag for 2004 innebærer endringer i beregningsmåten for tilskuddet til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage fra 01.01.04. Det vises til omtalen i dette rundskrivet, kap. 3.
- Regjeringen foreslår i budsjettforlaget for 2004 å oppheve ordningen med tilskudd til tospråklig assistanse fra 01.08.04. Fra samme dato foreslås det innført et tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder. Det vises til omtalen i dette rundskrivet, kap. 4.
- I Regjeringens budsjettforlag for 2004 varsles også endringer i ordningen med tilskudd til tiltak for nyankomne flyktningers barn fra 01.08.04. Det vises til omtalen i dette rundskrivet, kap. 5.

Dersom det blir endringer i tilskuddsordningene omtalt i dette rundskrivet, vil dette bli gjort kjent på egnet måte.

1.1.2 Tilskuddsordninger

Rundskrivet gir retningslinjer for følgende tilskuddsordninger for 2004:

- ordinært driftstilskudd til barnehager, herunder familiebarnehager og åpne barnehager, jf. kap. 2
- tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming, jf. kap. 3
- tilskudd til tospråklig assistanse, jf. kap. 4
- tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningers barn, jf. kap. 5

Departementet gir ut et eget rundskriv (*Q-11*) om tilskudd til lønnstillegg til førskolelærere i Finnmark og Nord-Troms (kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord). Tilskudd kan gis for førskolelærere ansatt som styrere eller pedagogiske ledere i barnehage, og førskolelærere ansatt i kommunenes barnehageadministrasjon.

Det gis også tilskudd til drift av barnehager på Svalbard. Barnehageloven gjelder ikke for Svalbard, og dermed utløses ikke driftstilskuddet automatisk som for barnehager på fastlandet. Tilskuddet tildeles derfor etter departementets vedtak i hvert enkelt tilfelle, og utbetales gjennom Sysselmannen. Tilskuddet følger satsene for ordinært driftstilskudd.

Fra 01.08.2003 ble det innført en ordning med investeringstilskudd til nye barnehageplasser til erstatning for det tidligere stimuleringsstilskuddet. Investeringstil-

skuddet skal videreføres i 2004. Det vises til rundskriv *Q-20 Investeringstilskudd til nye barnehageplasser i 2004*.

Sametinget forvalter det særskilte tilskuddet til samiske barnehager. Sametinget har utarbeidet egne kriterier for tildeling av tilskudd. Disse omfatter både særskilt tilskudd til samiske barnehager og tilskudd til morsmålsopplæring i samisk for samiske barn i norske barnehager. Formålet med tilskuddet er å sikre gode vilkår for samisk språk, kultur og identitet i barnehagene, samt bevare og fremme utvikling av samisk språk og kultur i barnehagene. Søknadsfrist er 1. februar for allerede eksisterende tilbud. Nærmere opplysninger om tilskuddet fås ved henvendelse til Sametinget, Opplæringsavdelingen, 9520 Kautokeino, telefon 78 48 42 00, telefax 78 48 42 42. Internettadresse: www.samediggi.no. E-postadresse: samediggi@samediggi.no

Første tildeling av statstilskudd til drift av barnehager for 2004 skjer som forskuddsutbetaling for januar og februar. Dette har stor betydning for likviditeten, særlig i de private barnehagene. Kommunene skal derfor uten ugrunnet opphold videreformidle forskuddsutbetalingen til de private barnehagene. Fylkesmannen skal i mars foreta en avregning mellom forskuddsutbetalingen og det tilskuddet det fattes vedtak om på bakgrunn av årsmeldingen, jf. kap. 2.3.1.1 og 2.3.1.3.

På siste side i rundskrivet følger en oversikt over aktuelle blanketter og rundskriv.

1.1.3 Endringer i forhold til fjorårets rundskriv

Det vises til omtalen av endringene i tilskuddsordningene i kap. 1.1.1 ovenfor.

Forsøket med rammefinansiering avsluttes pr. 31.12.03. De 20 kommunene som har deltatt i forsøket er: Alta, Etne, Flakstad, Frogn, Hurdal, Lillehammer, Meldal, Namdalseid, Nasset, Nore og Uvdal, Nord-Aurdal, Norddal, Nord-Odal, Nordreisa, Orkdal, Randaberg, Råde, Stavanger, Søgne og Tønsberg. Avslutningen av rammeforsøket betyr at hver enkelt barnehageeier i forsøkskommunene må søke om statlige øremerkede driftstilskudd på samme måte som barnehageeiere i landets øvrige kommuner. Det er tre tilskuddsordninger som har inngått som del av forsøket: Ordinært statlig driftstilskudd, tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage og tilskudd til tospråklig assistanse i barnehage.

1.1.4 KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering)

KOSTRA er et nasjonalt rapporteringssystem som skal gi styringsinformasjon om kommunal virksomhet. KOSTRA er obligatorisk for alle kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven § 49. Nærmere bestemmelser om KOSTRA er gitt i forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner, jf. kommuneloven § 49 nr. 2.

Et viktig virkemiddel for å nå målene i KOSTRA er etableringen av en elektronisk rapporteringskjede mellom kommune og stat. Statistisk sentralbyrå (SSB) har fått i oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet å ta i mot økonomi- og

tjenestedata fra kommuner og fylkeskommuner, kvalitetssikre dataene og deretter legge de ut på nettet tilgjengelig for alle.

Opplysningene barnehageeier gir på *Årsmelding for barnehager per 15.12* er en del av tjenesterapporteringen i KOSTRA, samt grunnlag for søknad om statstilskudd til drift. Kommunene skal sende en utskrift av skjemaet til alle godkjente barnehager i kommunen for utfylling. Siden opplysningene som gis på skjemaet skal brukes til beregning av statstilskudd, må kommunen påse at utskriften er undertegnet av barnehageeier når den returneres til kommunen. Utskriften må være en nøyaktig kopi av det elektroniske skjemaet som sendes til SSB. Fristen for både kommunens rapportering i KOSTRA til SSB og søknad om statstilskudd til drift er innen 15.01.2004. For nærmere regler, se særlig kap. 2.

1.2 Eiers plikt til å gi korrekte opplysninger og melde fra om endringer

Tilskuddene som omfattes av dette rundskrivet, utmåles av fylkesmannen på bakgrunn av opplysninger gitt av barnehageeier eller ansvarlig representant for barnehagens eier. Barnehageeier plikter i denne sammenheng å gi korrekte opplysninger. Barnehageeier plikter videre å gi melding om driftsendringer som skjer i løpet av året, og som har betydning for utmålingen av tilskuddene. Det gjøres oppmerksom på at barnehageeiere som i løpet av året mottar høyere tilskudd enn tilskuddsgrunnlaget for barnehagen tilsier, enten må tilbakebetale et tilsvarende beløp eller vil få trukket fra beløpet ved senere eller neste års utbetaling av statstilskudd, jf. kap. 2.4.1.

1.3 Barn som har fått vedtatt utsatt skolestart

Etter opplæringsloven § 2-1 inntreer opplæringsplikten vanligvis det kalenderåret barnet fyller seks år. Skolestart kan etter søknad eller samtykke utsettes ett år. Tilbud til barn som utsetter skolestarten i ett år og har plass i barnehage, er å betrakte som et barnehagetilbud. Oppholdet utløser tilskudd på lik linje med tilbud til yngre barn. Det kan kreves foreldrebetaling på vanlig måte. For den tiden barnet eventuelt får spesialpedagogisk hjelp i medhold av opplæringsloven § 5-7, skal det ikke betales for oppholdet, jf. Utdannings- og forskningsdepartementets rundskriv F-30-01.

1.4 Adresselister

For å sikre at adresselistene er mest mulig korrekte, skal fylkesmannen hvert kvartal gi melding om nyåpnede barnehager, varige nedleggelse og adresseendringer på blankett *Q-0132 Fylkesmannens melding om nyåpninger, nedleggelse og navne-/ adresseendringer*. Slike meldinger skal sendes Statistisk sentralbyrå. Fylkesmannens rapportering utarbeides på grunnlag av kommunenes meldinger til fylkesmannen på blankett *Q-0130 Kommunens melding om nyåpninger, nedleggelse og navne-/ adresseendringer*.

2 ORDINÆRT DRIFTSTILSKUDD TIL BARNEHAGER

2.1 Målsetting

Det ordinære driftstilskuddet til skal nyttes til å nå målene om full utbygging, lavere foreldrebetaling og god kvalitet i barnehagene. Tilskuddet er øremerket og gis på like vilkår til alle godkjente barnehager.

2.2 Tildelingskriterier

Alle som driver barnehager godkjent etter barnehageloven, har iht. Stortingets årlige budsjettvedtak rett til statlig driftstilskudd. Det tas forbehold overfor barnehageeier om at forvaltningen (fylkesmann og departement) og Riksrevisjonen kan kontrollere at tilskuddsmidlene blir nyttet etter forutsetningene (jf. Bevilgningsreglementet § 17).

Departementet stiller krav om at eiere av ikke-kommunale barnehager (dvs. alle private, statlige og fylkeskommunale barnehager) skal fylle ut revisorattestert regnskapsblankett, *Q-0257 Årsregnskap for ikke-kommunale barnehager*. Retningslinjer for revisorattestasjon er gitt i rundskriv *Q-0964*. Blankettene sendes til alle ikke-kommunale barnehager som **innen gitt frist skal** returnere blanketten i utfylt stand til kommunen. Kommunen videresender deretter blankettene til fylkesmannen. Regnskapsdata fra de kommunale barnehagene hentes fra kommuneregnskapene.

Barnehageloven regulerer også virksomhet på nattid, men det ytes ikke driftstilskudd for oppholdstid mellom kl. 21.00 og kl. 06.00.

Driftstilskuddet beregnes på grunnlag av det faktiske antallet barn i barnehagen, deres alder og avtalte ukentlige oppholdstid. Ukentlig oppholdstid er den tiden barnet får tildelt ved opptak, og som danner grunnlaget for foreldrebetalingen.

For familiebarnehager gis det også tilskudd for hjemmets egne barn som er under opplæringspliktig alder. Etter forskrift om familiebarnehager, er det en forutsetning at minst halvparten av barna i en familiebarnehagegruppe må være andre enn hjemmets egne. Det gis ikke tilskudd for hjemmets egne barn utover den oppholdstiden de øvrige barna har.

Åpen barnehage skiller seg særlig fra andre driftsformer ved at barna ikke blir tildelt fast plass i barnehagen. Barna kan komme til barnehagen sammen med en av foreldrene eller en annen omsorgsperson til de tider og dager de selv ønsker, innenfor barnehagens åpningstid. Det kan derfor være forskjellige barn i barnehagen fra dag til dag. Virksomheten i åpne barnehager er basert på at de voksne som kommer sammen med barna, selv er en del av bemanningen, og at de tar

aktivt del i alt det daglige arbeidet. Fordi barn i åpen barnehage ikke tildeles fast plass, kan ikke tilskuddet utmåles etter et faktisk antall barn i barnehagen. For åpne barnehager må derfor "barnas avtalte ukentlige oppholdstid" forstås som "barnehagens ukentlige åpningstid". Beregningen av antall barn i åpen barnehage skal ta utgangspunkt i det antallet barn som kan være **tilstede samtidig** i barnehagen. Det maksimale antall barn som kan være tilstede samtidig må fastsettes ut fra lokalenes størrelse og kravet om at personalet skal drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, jf. barnehageloven § 17 siste ledd. Dersom det over tid viser seg at fremmøtet i den åpne barnehagen er vesentlig lavere enn dette, skal et lavere barnetall legges til grunn ved beregning av tilskudd.

Fremgangsmåte og saksbehandling for tildeling av driftstilskudd er nærmere beskrevet i kap. 2.3.

2.3 Saksbehandling ved søknad om driftstilskudd

Vedtak om tildeling av tilskudd for den enkelte barnehage fattes av fylkesmannen. Barnehageeier kan påklage vedtaket dersom vedkommende mener fylkesmannens vedtak om tilskuddets størrelse ikke er korrekt ut fra opplysninger om barnehagens drift, slik de fremgår av års-, åpnings- eller endringsmelding. Klage på tildeling av driftstilskudd skal sendes via fylkesmannen til departementet, jf. forvaltningsloven § 32.

2.3.1 Driftstilskudd for eksisterende barnehager per 15.12.2003

Nedenfor beskrives barnehageeiers, kommunens og fylkesmannens oppgaver og plikter i forbindelse med saksbehandling av søknad om driftstilskudd for barnehager som er i drift per 15.12.2003.

2.3.1.1 Årsmelding fra barnehageeier

Driftstilskudd for 2004 for barnehager som er i drift per 15.12.2003, tildeles på grunnlag av opplysninger fra eier eller ansvarlig representant for eier, gitt på *Årsmelding for barnehager* (utskrift av *KOSTRA-skjema 16*). Kommunen sender ut papirutskrift av skjemaet til alle barnehager. Eier, eller ansvarlig representant for eier, fyller ut ett skjema per barnehage, og det utfylte skjemaet returneres til kommunen innen den fristen kommunen har satt. Dette gjelder for alle barnehager, uavhengig av hvem som eier barnehagen.

På årsmeldingen skal barnehageeier rapportere om situasjonen i barnehagen per 15.12. Barnehageeier plikter å gi korrekte opplysninger. Årsmeldingen skal ha eiers originalunderskrift. Som barnehagemyndighet skal kommunen kontrollere at opplysninger gitt av eier om antall barn, barnas alder og oppholdstider er i overensstemmelse med de faktiske forhold, jf. barnehageloven §§ 8, 10 og 11.

Årsmeldingens opplysninger om antallet barn i barnehagen, barnas alder og barnas oppholdstid danner grunnlaget for beregningen av driftstilskuddet til den enkelte barnehage. Oppholdstiden defineres som den tiden barnet får tildelt ved

opptak og som danner grunnlaget for foreldrebetalingen. Årsmeldingens øvrige opplysninger benyttes som ledd i kommunens og fylkesmannens tilsyn med barnehagen, og som statistikkgrunnlag.

Kommunen søker fylkesmannen om statlig driftstilskudd på vegne av alle barnehageeiere i kommunen, og betaler også ut tilskuddet til alle ikke-kommunale eiere. For januar og februar vil tilskuddet være en forskuddsutbetaling. Størrelsen på forskuddsutbetalingen fastsettes av fylkesmannen, og skal som hovedregel ta utgangspunkt i utbetalingen til barnehageeier i desember året før. Når fylkesmannen fatter nytt vedtak om tilskudd på bakgrunn av årsmeldingen, skal det foretas en avregning mellom forskuddsutbetalingen og den nye vedtatte tilskuddstildelingen, jf. kap. 2.3.1.3. Kommunen skal informere den enkelte barnehageeier om tidspunkt og rutiner for utbetaling, jf. kap. 2.3.1.2.

2.3.1.2 Saksbehandling i kommunen (søknad om og utbetaling av tilskudd)

Søknad om driftstilskudd for alle barnehagene fylles ut av kommunen på blankett *Q-0104 Kommunens søknad om statstilskudd til barnehager for 2004*. Opplysningene på årsmeldingene (*KOSTRA-skjema 16*) fra barnehageeierne danner grunnlaget for utfyllingen. Søknaden skal omfatte **alle godkjente barnehager i kommunen**: kommunale barnehager, private barnehager og barnehager som er drevet og/eller eid av fylkeskommunale eller statlige etater. Som barnehagemyndighet skal kommunen kontrollere at opplysninger gitt av eier om antall barn, barnas alder og oppholdstider, er i overensstemmelse med de faktiske forhold, jf. barnehageloven §§ 8, 10 og 11.

Kommunens søknad om statstilskudd for 2004 på blankett *Q-0104* sendes fylkesmannen **innen 15. januar 2004**. Årsmelding (undertegnet utskrift av *KOSTRA-skjema 16*) fra samtlige barnehager i kommunen skal følge søknaden. Samme frist gjelder for kommunens elektroniske rapportering i KOSTRA til SSB, jf. kap. 1.1.4.

Kommunen skal informere den enkelte barnehageeier om tidspunkt og rutiner for utbetaling. Kommunen kan selv bestemme antall terminer for utbetaling av stats-tilskudd til de ikke-kommunale barnehagene, men det skal alltid utbetales forskuddsvis. Kommunen er pliktig til å forvalte tilskuddene også til de private barnehagene, jf. barnehageloven § 8 fjerde ledd.

2.3.1.3 Saksbehandling hos fylkesmannen (vedtak om og utbetaling av tilskudd)

Vedtak om tildeling av driftstilskudd for den enkelte barnehage fattes av fylkesmannen og er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Reglene om saksforberedelse, vedtak, klage og omgjøring som gjelder for enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven kap. IV-VI, kommer derfor til anvendelse ved behandlingen hos fylkesmannen, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Det gjøres spesielt oppmerksom på regelen i forvaltningsloven § 17, om forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt. Dersom fylkesmannen legger andre opplysninger til grunn for vedtaket enn de som fremkommer av årsmeldingen fra barnehagen og søknaden fra kommunen, skal disse opplysningene forelegges kommune og barnehageeier til uttalelse, med mindre vilkårene for unnlattelse fra informasjonsplikten i bestemmelsens andre ledd bokstav a til c, foreligger.

Barnehageeier er part i saken og skal på denne bakgrunn underrettes om vedtaket med opplysninger om klageadgang og klagefrist, jf. forvaltningsloven §§ 27, 28 og 29. Fylkesmannens underretning om vedtaket til barnehageeier skjer ved brev direkte til den enkelte barnehageeier. For ikke-kommunale barnehager underrettes den enkelte kommune ved kopi av vedtaksbrevet. Barne- og familiedepartementet er klageinstans for fylkesmannens vedtak om driftstilskudd.

Fylkesmannen skal senest i mars fatte vedtak om tildeling av tilskudd på bakgrunn av årsmeldingen. Fylkesmannen vil også motta kopi av årsmeldingene elektronisk fra KOSTRA for import i dataprogrammet for tilskuddsforvaltning. Det er den undertegnede utskrift sendt fra kommunene som skal danne grunnlag for vedtakene. Eventuelle avvik må, for senere tilskuddsberegninger, korrigeres på de elektroniske skjemaene. Avvik meldes til Statistisk sentralbyrå slik at grunnlaget for den offisielle statistikken blir korrekt. Tilskuddet for januar og februar er en forskuddsutbetaling. Når fylkesmannen fatter nytt vedtak i mars, skal det foretas en avregning mellom forskuddsutbetalingen og den nye vedtatte tilskuddstildelingen.

Fylkesmannen skal sende gjenpart av samlesøknaden, blankett *Q-0104 Kommunens søknad om statstilskudd til barnehager for 2004* (for samtlige kommuner) til Statistisk sentralbyrå **innen 20. februar 2004**.

2.3.2 Driftstilskudd for barnehager som åpner i 2004

Driftstilskudd for nye barnehager beregnes fra og med åpningsmåneden. Et tilbud som for eksempel begynner i august, vil få tilskudd for de fem siste månedene av året. Barnehager av midlertidig karakter må holde åpent i minst fire uker for å kunne søke om driftstilskudd.

Søknad om driftstilskudd for nye barnehager fremmes av barnehageeier på blankett *Q-0105 Melding om åpning av barnehage / endring i antall barn* (ev. *Q-0290* for åpen barnehage). Søknaden sendes kommunen, som kontrollerer opplysningene i blanketten fra barnehageeier. Kommunen skal deretter videresende søknaden til fylkesmannen innen utgangen av første driftsmåned.

2.4 Melding om driftsendringer

2.4.1 Generelt

Barnehageeier plikter å gi kommunen melding om driftsendringer som har betydning for utmåling av driftstilskuddet. Kommunen plikter skriftlig å formidle meldingen videre til fylkesmannen. Kommunen har også som tilsynsmyndighet et selvstendig ansvar for å avdekke og melde fra om endringer i barnehagedriften.

Det er fylkesmannen som fatter vedtak i forhold til den enkelte barnehage, og de generelle saksbehandlingsreglene som gjelder for fylkesmannens behandling, jf. kap. 2.3.1.3, kommer også til anvendelse her. Kommunen utbetaler tilskuddet til ikke-kommunale barnehageeiere i tråd med de til enhver tid gjeldende vedtak fra fylkesmannen.

Endringer som vil føre til redusert driftstilskudd **skal** meldes. Dette gjelder følgende driftsendringer:

- Nedleggelse (kap. 2.4.2)
- Midlertidig stenging i mer enn en kalendermåned (kap. 2.4.3)
- Reduksjon i antall barn i barnehagen (kap. 2.4.3)

Endringer som vil føre til økt driftstilskudd **kan** meldes. Dette gjelder følgende driftsendringer:

- Økning i antall barn (kap. 2.4.4)
- Åpning etter ny godkjenning (kap. 2.4.5)

Endringer i alderssammensetningen på barna i en barnehage er ikke et selvstendig grunnlag for å endre det utmålte driftstilskuddet. Fordelingen av barn over og under tre år vil i de fleste tilfelle endres jevnlig i takt med at barna blir eldre. I løpet av et kalenderår vil slike endringer imidlertid oppveie hverandre, for eksempel fordi de eldste barna går over i skolen og yngre barn tas inn i barnehagen. Tilskudd som beregnes på grunnlag av årsmeldingen vil således i de fleste tilfelle avspeile den gjennomsnittlige fordelingen av barn over og under tre år i løpet av ett kalenderår.

Endringer i barnas oppholdstid i løpet av året er heller ikke et selvstendig grunnlag for å endre det tidligere utmålte driftstilskuddet. Eksempelvis vil en situasjon der ett, to eller tre barn øker sin oppholdstid per uke slik at disse barna kommer i en høyere oppholdstidskategori, ikke være tilstrekkelig til at tilskuddet til barnehagen kan økes i løpet av året. Imidlertid vil større endringer i en barnehage som til sammen klart vil ha stor betydning for utmålingen av statstilskuddet, kunne føre til at barnehagen kan få endret tilskuddet i løpet av året. Dette må være endringer der det er klart urimelig at tilskuddsbeløpet ikke endres. Barnehagens størrelse vil her kunne ha betydning. Fylkesmannen må i det enkelte tilfellet vurdere om det er grunnlag for å endre det tidligere utmålte tilskuddet. Terskelen for å anvende regelen skal være høy, og regelen skal ikke anvendes rutinemessig.

Kjerneområdet for regelen er tilfeller hvor barnehagen endrer karakter og pådrar seg betydelig økte kostnader. Eksempler kan være:

- barnehagen går fra å gi et korttidstilbud til å være heltidsbarnehage
- barnehagen utvider åpningstiden med én eller flere dager i uken
- andre større, varige driftsendringer i barnehagen som har ført til økte drifts kostnader for barnehagen.

2.4.2 Nedleggelse

Dersom en barnehageeier velger å avvikle driften i barnehagen, er ikke barnehageeier lenger berettiget til å motta statstilskudd. For barnehager som legger ned gis det driftstilskudd ut den siste driftsmåned.

Barnehageeier skal umiddelbart melde fra til kommunen dersom barnehagen legges ned. Barnehageeier og kommunen gir melding til fylkesmannen om nedleggelse på blankett *Q-0148 Melding om nedleggelse eller midlertidig stenging av barnehage*. Dersom driften gjenopptas etter ny godkjenning, gis driftstilskudd som ved ordinær nyåpning, jf. kap. 2.3.2.

Ved nedleggelser i løpet av året som kommunen ikke var kjent med på søknadstidspunktet, kan barnehageeier ha fått utbetalt mer driftstilskudd enn vedkommende har krav på. Kommunen skal sørge for at for mye utbetalt tilskudd blir tilbakebetalt.

2.4.3 Midlertidig stengning og reduksjon i antall barn

Dersom barnehagen blir stengt med hjemmel i barnehageloven § 10 eller av andre grunner holdes stengt i mer enn en kalendermåned utover vanlig ferieavvikling, er ikke barnehageeier berettiget til å motta statstilskudd. Barnehageeier skal umiddelbart melde fra til kommunen dersom hele eller deler av en barnehage holdes midlertidig stengt sammenhengende i mer enn en kalendermåned utover vanlig ferieavvikling. Tilskuddet gis ut den måneden barnehagen ble stengt. Som hovedregel skal det ikke foretas trekk i tilskuddet for barnehager som følger skolens ferier.

Eier er også pliktig til å melde fra dersom antallet barn i barnehagen reduseres i forhold til tilskuddsgrunnlaget. Tilskuddsgrunnlaget fremgår av det oppgitte antall barn på seneste års- eller åpnings-/endringsmelding (*KOSTRA-skjema 16* eller *Q-0105*).

I ordinære barnehager skal det foretas trekk i driftstilskuddet dersom antall barn er redusert med to eller flere i forhold til tilskuddsgrunnlaget. Reduksjonen med minst to barn må være sammenhengende i mer enn en kalendermåned for å utløse trekk i tilskuddet. En reduksjon i antall barn som er mindre enn eller mer kortvarig enn dette, regnes som "tilfeldige svingninger" i antall barn og skal ikke meldes til kommunen.

Det samme gjelder **ikke** for familiebarnehager som i utgangspunktet drives med svært få barn sammenlignet med ordinære barnehager. For familiebarnehager skal det derfor sendes melding dersom antall barn blir redusert med kun **ett** barn sammenhengende i mer enn en kalendermåned.

Ved reduksjon i antall barn trekkes tilskudd fra og med kalendermånedet etter at reduksjonen har skjedd. Dersom det skjer reduksjoner i barnetallet flere ganger i løpet av året, vil reglene gitt vedrørende økning i antall barn, jf. kap. 2.4.4, gjelde tilsvarende.

Barnehageeier og kommune skal gi melding om midlertidig stengning av barnehage på blankett *Q-0148*. Melding om reduksjon i antall barn skal gis på blankett *Q-0105 Melding om åpning av barnehage/endring i antall barn*. I denne meldingen oppgis bare de barna som har sluttet i barnehagen, dvs. reduksjonen i barnetallet, jf. veiledning til blankettens pkt. 8.

Fylkesmannen fatter nytt vedtak om driftstilskudd på bakgrunn av slike meldinger. Dersom endringen skjer sent på året, skal blanketten sendes fra kommunen til fylkesmannen sammen med søknad om ordinært driftstilskudd for det etterfølgende året. Motregning i driftstilskuddet blir da gjort samtidig med neste års utbetaling av statstilskudd (årsoppgjøret).

2.4.4 Økning i antall barn

Det kan i enkelte tilfeller være aktuelt å øke antallet barn i en allerede godkjent barnehage. Dette er særlig aktuelt for barnehager som er i en etableringsfase og ikke har utnyttet kapasiteten fullt ut fra oppstart, for barnehager som endrer normen for arealutnytting, eller for barnehager som av andre grunner får en økning i antallet barn sett i forhold til seneste års- eller åpnings-/ endringsmelding og en eventuell melding om midlertidig stenging (*KOSTRA-skjema 16, Q-0105, Q-0148*).

For å utløse driftstilskudd må økningen i antall barn være en økning på to barn eller flere. Økningen må være varig, dvs. sammenhengende i mer enn en kalendermåned. Seneste års- eller åpnings-/ endringsmelding og eventuell melding om midlertidig stenging (*KOSTRA-skjema 16, Q-0105, Q-0148*) danner grunnlag for vurderingen av om antallet barn har økt. En økning på bare ett barn anses som en "tilfeldig svingning" i antall barn og utløser ikke driftstilskudd. (De "tilfeldige svingningene" kan således gå begge veier, jf. kap. 2.4.3. Ulempen barnehageeier ev. påføres ved å ikke få tilskudd for en økning på ett barn, oppveies av at en tilsvarende reduksjon heller ikke gir konsekvenser for tilskuddet.)

For familiebarnehager som tidligere ikke har utnyttet kapasiteten fullt ut (jf. barnehagelovens forskrift om familiebarnehager), vil inntak av **ett** ekstra barn i familiebarnehage utløse økt driftstilskudd.

Ved økning i antall barn beregnes tilskuddet fra og med den kalendermåneden økningen skjer. Dersom antall barn økes flere ganger i løpet av året, vil tilskudd bli beregnet for to barn fra og med den måneden det andre barnet tas inn, og ved videre økninger fra og med den måneden det tas inn ytterligere barn. (Eksempel: Dersom det begynner ett barn i februar og ett barn i mars, vil barnehagen motta tilskudd for to barn mer f.o.m. mars måned. Begynner det ytterligere ett barn til, i for eksempel mai, vil barnehagen motta tilskudd for dette barnet fra mai måned.) Melding om økning i antall barn skal gis på blankett *Q-0105 Melding om åpning av barnehage/endring i antall barn*. I denne meldingen oppgis bare de barna som har begynt i barnehagen, dvs. økningen i barnetallet, jf. veiledning til blankettens pkt. 8.

Eiers plikt til å melde fra om driftsendringer, jf. kap. 2.4.1, gjelder også for tilskudd tildelt på grunnlag av en økning i antall barn.

2.4.5 Endring av driftstilskudd ved ny godkjenning

Ny godkjenning av allerede godkjent barnehage, for eksempel ved bortfall av begrensninger i barnas alder og/eller oppholdstid, gjør det mulig for barnehageeier å søke om driftstilskudd på nytt. I slike tilfeller benyttes blankett *Q-0105 Melding om åpning av barnehage / endring i antall barn*. Kopi av ny godkjenning (*Q-0218*) vedlegges. Søknaden sendes kommunen, som videresender den til fylkesmannen. Mottatt driftstilskudd på bakgrunn av årsmelding per 15.12.2003 motregnes.

Eiers plikt til å melde fra om driftsendringer jf. kap. 2.4.1 gjelder også for tilskudd tildelt på grunnlag av ny godkjenning.

3 TILSKUDD TIL TILTAK FOR BARN MED FUNKSJONSHEMMING I BARNEHAGE

3.1 Målsetting

Ifølge barnehageloven § 9 skal barn med funksjonshemming ha prioritet ved opp-
tak til barnehage dersom barnet kan ha nytte av oppholdet. Det er kommunens
ansvar å sørge for at fortrinnsretten til barnehageplass for barn med funksjons-
hemming blir etterfulgt i kommunale og private barnehager, jf. barnehageloven
§ 9. En nærmere fortolkning av bestemmelsen er gitt i rundskriv *Q-0902 Lov om
barnehager*. Videre legger rundskriv *Q-0903 Rammeplan for barnehagen* føringer
for hva barna skal erfare og få kunnskaper om i barnehagen.

Barn med funksjonshemming kan trenge særskilt tilrettelegging av fysiske og
personalmessige forhold i barnehagen for at de skal kunne ha nytte av oppholdet.
En slik tilrettelegging vil ofte medføre ekstrakostnader for barnehageeier. Det gis
derfor et ekstra tilskudd fra staten som kommer i tillegg til det ordinære driftstil-
skuddet.

3.2 Tildelingskriterier

Det er kommunen som på bakgrunn av søknader fra den enkelte barnehageeier,
skal fordele tilskuddet. Alle som driver godkjente barnehager kan søke
kommunen om tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming. Kommunen
skal gjøre ikke-kommunale barnehageeiere oppmerksom på at de kan søke om å
få tildelt denne typen midler dersom det er tatt inn funksjonshemmede barn i
barnehagen.

3.2.1 Øremerket tilskudd til kommunen fra staten

Det statlige tilskuddet til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehage var i
2003 på 10 prosent av det ordinære driftstilskuddet og ble overført til kommunene
sammen med dette. Regjeringen foreslår i budsjettopplegget for 2004 en om-
legging hvor midlene tildeles etter antall barn i kommunen i alderen 1–5 år. Med
et slikt tildelingskriterium vil ikke størrelsen på tilskuddet påvirkes av
kommunens barnehagedekning. De tildelte midlene vil derfor være i større sam-
svar med behovene i den enkelte kommune, siden de fleste barn med funksjons-
hemming i dag har barnehageplass, uavhengig av den generelle dekningen i
kommunene. Samtidig vil ordningen fortsatt være enkel å administrere med et
slikt objektivi kriterium, og den vil sikre god forutsigbarhet for kommunene.
Kommunen vil fortsatt ha ansvar for å yte det som er nødvendig av egne midler, i
tillegg til tilskuddet fra staten, for å gi barn med funksjonshemming et tilrettelagt
tilbud i kommunale eller private barnehager. For at kommunene skal kunne om-
stille seg gradvis, vil omleggingen skje over 2 år. For 2004 tildeles derfor halv-
parten av midlene til kommunene etter tildelingen for 2003, mens den andre

halvparten av midlene tildeles ut fra antall barn 1–5 år i den enkelte kommune. Det vil fortsatt være slik at kommunen ikke behøver å søke særskilt om dette tilskuddet. Tilskuddet utmåles én gang i året, men kan bli utbetalt i terminer. Endringer i antall barnehageplasser i løpet av året, vil derfor ikke utløse endringer i det utmålte tilskuddet.

Tilskuddet er øremerket for tiltak for barn med funksjonshemming i barnehagene. Tilskuddet kan bl.a. nyttes til å styrke barnehagens bemanning, redusere barnegruppens størrelse, gi tilskudd til eller dekke særlige skyssordninger, gi hel eller delvis dekning av friplass, benyttes til innkjøp av særskilt materiell eller finansiere utbedringer av barnehagens lokaler og uteområde som er påkrevet for å kunne gi det eller de funksjonshemmede barna et godt tilbud. Midlene kan også nyttes til kortvarig opplæring i tegnspråk for personale i barnehager der en har døve eller sterkt hørselshemmede barn.

Tilskuddet til tiltak for barn med funksjonshemming skal ikke nyttes til å finansiere tilbud eller rettigheter barna har etter annet regelverk. Tilskuddet skal for eksempel ikke brukes til å dekke spesialpedagogiske tiltak etter opplæringsloven § 5-7. Kommunen får midler til dette gjennom rammeoverføringene. Når det gjelder skyssordninger, vises det til opplæringsloven § 7-6.

3.2.2 Kommunale midler

Det kan i praksis være vanskelig å trekke et helt klart skille mellom det enkelte barns rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven og tildeling av midler til en generell styrking av barnehager der det er barn med funksjonshemming. Det vil derfor i visse tilfeller være en viss overlapping mellom bruken av tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming i barnehagen og retten til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven. Et eksempel kan være de tilfellene der det er snakk om ”ekstra assistent” for et funksjonshemmet barn i en barnehage.

Fordi kommunen har det overordnede ansvaret for å gi barn med funksjonshemming plass i barnehage, påligger det også kommunen å yte det som er nødvendig av egne midler, i tillegg til tilskuddet fra staten, for å gi disse barna et tilbud i ikke-kommunale eller kommunale barnehager.

Kommunen er ikke forpliktet til å yte mer enn de ekstra ressursene som kan anses nødvendig. Ordinær foreldrebetaling, skyss o.l., det vil si utgifter som alle familier med barn i barnehage har, må foreldrene betale selv, dersom ikke kommunen påtar seg å dekke disse utgiftene. Eksempel på at kommunen dekker deler av foreldrebetalingen, vil være der barnet har rett til spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 og hjelpen blir gitt i barnehagen. Dette spørsmålet reguleres av opplæringslovens bestemmelser. Fylkesmannen (tidligere Statens utdanningskontor) er klageinstans, jf. opplæringsloven § 15-2. Se også rundskriv F-39-01 Fritak for foreldrebetaling for barn som mottar spesialpedagogisk hjelp i barnehager fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

3.3 Saksbehandling ved søknad om tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming

Ved søknad om tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming, må barnehageeier sende en egen begrunnet søknad og gjøre rede for hvilke behov barnehagen har for ekstra ressurser på grunn av at en har ett eller flere barn med funksjonshemming i barnehagen. Kommunen vurderer søknaden og fatter vedtak om tildeling. Midlene skal fordeles etter en konkret vurdering av behovet i den enkelte barnehagen og hos det enkelte barnet.

Forvaltningslovens regler for enkeltvedtak gjelder for vedtak om alle typer statlig tilskudd, jf. kap. 2.3.1.3. Vedtak om tildeling av midler fra det øremerkede tilskuddet til tiltak for barn med funksjonshemming avviker fra vedtak i forbindelse med de andre tilskuddene ved at vedtaket er fattet i kommunen. For disse vedtakene er det klageadgang internt i kommunen, jf. forvaltningsloven § 28 andre ledd. En kommunal barnehage vil, dersom den ikke er gjort til et eget rettssubjekt (som for eksempel en stiftelse), ikke ha et rettslig krav på å kunne påklage et vedtak om tildeling av midler til tiltak for barn med funksjonshemming. Det er likevel ikke noe i veien for at kommunen kan velge å behandle vedtak om tildeling av midler til kommunale barnehager på samme måte som vedtak om tildeling til ikke-kommunale barnehager.

3.4 Barnehageplass i en annen kommune enn hjemkommunen

Med "kommunen" menes i tilskuddssammenheng den kommunen barnehagen ligger i. Det kan tenkes at barn går i barnehage i en annen kommune enn hjemkommunen. Dette kan for eksempel skyldes at en annen kommune har ledige barnehageplasser, at en barnehage i nabokommunen ligger nærmere hjemmet enn barnehagene i egen kommune, eller at det i en barnehage i en annen kommune gis et spesielt tilbud som foreldrene ønsker for sitt barn. Det siste kan særlig være tilfelle der det gis barnehagetilbud i tilknytning til foreldrenes arbeidsplass.

Tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming har inntil 2003 automatisk fulgt som et tillegg til det ordinære driftstilskuddet i den kommunen der barnet går i barnehage. Tilskuddsordningen legges om fra 01.01.04, jf. kap. 3.2.1. Kommunen som barnehageeier eller ikke-kommunal barnehageeier skal fra 01.01.04 rette sin søknad om tilskudd til tiltak for barn med funksjonshemming til barnets hjemkommune. Dersom avtale om utgiftsdekning ikke kommer i stand mellom barnehageeieren og hjemkommunen, kan foreldrene henvises til å søke plass i hjemkommunen, som er forpliktet til å gi barnet plass i en av barnehagene i kommunen, jf. barnehageloven § 9. Kommunene bør tilstrebe at det tilretteleggingsnivået som er etablert pr. 31.12.03 videreføres i 2004 og så lenge barnet går i barnehagen, men da for hjemkommunens regning.

4 TILSKUDD TIL TOSPRÅKLIG ASSISTANSE FOR PERIODEN 01.01.04–31.07.04

4.1 Målsetting

Tilskuddet skal bidra til å legge forholdene til rette slik at kommuner og private barnehageeiere kan gi barn fra språklige og kulturelle minoriteter et godt og utviklende barnehagetilbud, jf. rammeplanens mål og intensjoner. Intensjonen med tilskuddsordningen er å dekke en del av kostnadene som barnehageeiere har når det er ansatt tospråklig assistent i barnehagen. En av de viktigste oppgavene for en tospråklig assistent er å bidra til at alle barn i barnegruppen integreres i et fellesskap. Dette innebærer blant annet å medvirke til at barna kan forstå og gjøre seg forstått i barnehagen og å bidra til brobygging og kulturformidling mellom barn med minoritetsspråklig bakgrunn og barn med etnisk norsk bakgrunn. Den tospråklige assistenten har en viktig oppgave i å bidra til god kontakt mellom barnehage og barnas foreldre. Det forutsettes derfor at assistenten, så langt det er praktisk mulig, deltar i planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i barnehagen, og deltar i personalgruppen på lik linje med de øvrige ansatte.

4.2 Tildelingskriterier

I Regjeringens budsjettforslag for 2004 er ordningen med tilskudd til tospråklig assistanse foreslått avvirket fra 31.07.04, jf. omtalen foran i kap. 1.1.1. Fra 01.08.04 er det foreslått innført en ordning med tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder, jf. St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Barne- og familiedepartementet s. 128 og 136. Kommunene kan nytte det nye tilskuddet fleksibelt og utforme tiltak ut fra lokale ressurser og behov. Det vil bli utarbeidet et eget rundskriv som vil beskrive tilskuddsordningen nærmere.

For perioden 01.01.04–31.07.04 gis tilskuddet som et fast beløp per barn som får tospråklig assistanse. Tilskuddet kommer i tillegg til det ordinære driftstilskuddet.

Målgruppen for tilskuddet er barn med annen etnisk språk- og kulturbakgrunn enn norsk. Barn som tilhører nasjonale minoriteter omfattes av tilskuddsordningen. Barn som har svensk, dansk eller engelsk som morsmål, kan i de fleste tilfeller kommunisere med andre barn og voksne og omfattes derfor ikke av tilskuddsordningen. Samiske barn omfattes av ordningen med tilskudd til samiske barnehager som forvaltes av Sametinget, jf. kap. 1.1.2. Tilskudd til tospråklig assistanse kan gis til døve eller sterkt hørselshemmede barn når barnehagen har ansatt en tospråklig assistent som behersker tegnspråk.

Alle som driver godkjente barnehager kan søke om tilskudd til tospråklig assistanse.

Det er en forutsetning for å få tilskudd til tospråklig assistanse at barnehagen har ansatt en tospråklig assistent som snakker barnets morsmål. Det er et vilkår at stillingen kommer i tillegg til den ordinære bemanningen i barnehagen, og at den ansatte har tospråklig assistanse som en spesiell oppgave.

4.3 Saksbehandling ved søknad om tilskudd

4.3.1 Eksisterende tilbud

Eiers opplysninger på årsmeldingen (*KOSTRA-skjema 16*) om antall barn som får tospråklig assistanse per 15.12.2003, utgjør grunnlaget for tilskudd i 2004. Det skal også gå frem av årsmeldingen at barnehagen har ansatt tospråklig assistent.

Antall barn som får tospråklig assistanse skal fremgå av kommunens samlesøknad om tilskudd til barnehage (*Q-0104*), jf. kap. 2.3.1.2. Vedtak om tildeling av tilskudd til tospråklig assistanse fattes av fylkesmannen, og forvaltningslovens bestemmelser gjelder. Tilskuddet utbetales av fylkesmannen sammen med det ordinære driftstilskuddet, jf. 2.3.1.3. Fylkesmannen beregner tilskuddet ut fra antall måneder med tospråklig assistanse for hvert enkelt barn, maksimalt sju måneder.

Dersom barnehagen ikke lenger gir tilbud om tospråklig assistanse, eller dersom antall barn som omfattes av ordningen endres i løpet av perioden 01.01.04–31.07.04, skal barnehageeier gi kommunen melding om dette. Kommunen skal melde endringene til fylkesmannen, som fatter vedtak om endring av tilskuddet. I slike tilfeller foretar fylkesmannen en avregning eller krever tilskuddet tilbakebetalt.

4.3.2 Nye tilbud med oppstart i 2004

Det blir gitt tilskudd til tilbud om tospråklig assistanse som starter opp i perioden 01.01.04–31.07.04. Tilskuddet beregnes i forhold til tidspunktet for oppstart, dvs. fra den første i oppstartmåneden. Det forutsettes, som nevnt innledningsvis, at det kan dokumenteres at tospråklig assistent er ansatt før barnehageeier er søknadsberettiget til tilskuddet.

Søknad om tilskudd til tospråklig assistanse fremmes på blankett *Q-0142 Søknad om statstilskudd til nystartet tilbud om tospråklig assistanse i 2004*. Skjemaet skal ha eiers underskrift. Skjemaet sendes fylkesmannen via kommunen. Det skal sendes ett skjema for hver barnehage. På bakgrunn av opplysningene på årsmeldingen (tidligere innsendt *KOSTRA-skjema 16*) kontrollerer kommunen og fylkesmannen at søknaden gjelder et nystartet tilbud og at det ikke allerede er innvilget tilskudd til tospråklig assistanse i den aktuelle barnehagen.

Barnehageeiers plikt til å melde endringer fremgår av kap. 4.3.1.

5 TILSKUDD TIL BARNEHAGETILBUD FOR NYANKOMNE FLYKTINGERS BARN FOR PERIODEN 01.01.04–31.07.04

5.1 Målsetting

Målsettingen med tilskuddet er at kommuner og private barnehageeiere skal kunne gi barn av nyankomne flyktninger et barnehagetilbud når familien skal etablere seg i bosettingskommunen etter opphold i mottak.

5.2 Tildelingskriterier

Ordningen med tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningebarn gjelder perioden 01.01.04–31.07.04. Regjeringens budsjettforlag for 2004 varsler endringer i ordningen med tilskudd til tiltak for nyankomne flyktingers barn fra 01.08.04. Det vises til St.prp. nr. 1 (2003-2004) for Barne- og familiedepartementet s. 133. Departementet vil gi nærmere informasjon om endringene.

Tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningebarn omfatter et 15 timers ukentlig barnehagetilbud i åtte måneder. Barn av nyankomne flyktninger er bare å anse som nyankomne i den første bosettingskommunen etter mottaksperioden. Begrepet "nyankomne" må ses i sammenheng med målsettingen med tilskuddsordningen, jf. kap. 5.1. Tilskuddet gis for barnehagetilbud som opprettes for flyktningebarn enten i bosettingskommunen eller i en annen kommune.

Tilskuddsordningen omfatter også barn av personer som har fått opphold på humanitært grunnlag. Tilskuddsordningen omfatter ikke barn av asylsøkere.

Hovedregelen er at barnehageeier må ha tilsatt en tospråklig assistent for å motta tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktingers barn. Fylkesmannen kan imidlertid gi dispensasjon fra dette kravet dersom barnehageeier med rimelighet kan sies å ha gjort det som er mulig for å tilsette en tospråklig assistent uten å ha lykkes.

Fylkesmannen kan forlenge tilskuddsperioden ut nærmeste barnehage- eller kalenderår dersom flyktningebarnehagen for eksempel drives på permanent basis ved at det tas opp nye flyktningebarn i løpet av tilskuddsperioden eller ved barnehageårets start. Det gis ikke tilskudd utover ett år for samme gruppe flyktningebarn.

Det er et vilkår for å utløse tilskuddet at antallet nyankomne flyktningebarn er minst tre. Det gis ikke særskilt tilskudd for barnehager med barn av nyankomne flyktninger dersom tilbudet omfatter færre barn enn tre. I disse tilfellene gjelder reglene for ordinært driftstilskudd og tilskudd til tospråklig assistanse, jf. kap. 2 og kap. 4.

Tilskuddet gis fra den første i oppstartingsmåneden.

Barnehagetilbudet kan organiseres enten som et eget barnehagetilbud for flyktningebarn eller som et tilbud der flyktningebarna går i barnehage sammen med norske barn.

5.2.1 Eget barnehagetilbud for flyktningebarn

For barnehager som tilbyr et eget barnehagetilbud til flyktningebarn av 15 timers varighet eller mer per uke, dekkes følgende utgifter av departementet:

- lønn til tospråklig assistent med inntil 17 timer per uke
- lønn til førskolelærer med inntil 17 timer per uke
- arbeidsgiveravgift, feriepenger, ev. arbeidsgivers andel av pensjonsinnskudd
- materiell, leker mv. med kr 500 per barn per måned

I tillegg kan departementet vurdere å dekke en andel av styrers lønn. Forutsetningen er at antall flyktningebarn er åtte eller flere. Størrelsen på tilskuddet til dekning av lønn for styrer vurderes på bakgrunn av bemanningen i barnehagen /-gruppen, antall flyktningebarn, barnas alder og andre særlige forhold.

Som det går frem av oversikten, dekkes det lønn til to timers ekstra arbeid til tospråklig assistent og førskolelærer utover 15 timer. Dette er tid som skal gå til forberedende arbeid.

Dersom det søkes om tilskudd for en barnehage som tidligere har gitt tilbud til nyankomne flyktningebarn og som har fått særskilt tilskudd, må barnehageeier redegjøre for at det er nye flyktningebarn det søkes om tilskudd for. Når flyktningebarna ikke lenger faller inn under ordningen med tilskudd til barnehager for nyankomne flyktnings barn, kan barnehageeier søke om tilskudd til tospråklig assistanse for disse barna etter de reglene som er omtalt i kap. 4.

5.2.2 Tilbud med både norske barn og flyktningebarn

For barnehager hvor flyktningebarna går sammen med norske barn, må søkeren anslå hvor stor andel av lønnsutgiftene til førskolelærer og eventuell styrer som knytter seg til flyktningebarna. Denne andelen av utgiftene beregnes forholds- messig ut fra hvor mange barn som er flyktninger. For øvrig dekkes de samme utgifter som nevnt under kap. 5.2.1. Grunnlaget for beregning av søknadsbeløpet må komme tydelig frem av søknaden.

5.2.3 Tilbud til flyktningebarn i familiebarnehager

Dersom det blir gitt tilbud til nyankomne flyktningebarn i familiebarnehage, dekkes lønn til tospråklig assistent og førskolelærerressurs med inntil 17 timer per uke, inkludert sosiale utgifter. Lønn til den ordinært ansatte assistenten

dekkes ikke. I tillegg dekkes utgifter med kr 500 per barn, jf. kap. 5.2.1. For øvrig gjelder vilkårene i kap. 5.2

5.3 Fradrag for ordinært driftstilskudd

Etter at det på grunnlag av reglene i kap. 5.2.1, 5.2.2 eller 5.2.3 er beregnet hvor stort tilskudd barnehageeier er berettiget til, kommer deler av det ordinære driftstilskuddet til fradrag. Det trekkes for et 0-8 timers ukentlig tilbud (jf. satser for ordinært driftstilskudd for barn over og under 3 år og oppholdstidskategori 0-8 timer) etter antallet flyktningebarn og antallet måneder det søkes om særskilt tilskudd for.

Beregning av ordinært driftstilskudd og overføring av dette skjer etter reglene i kap. 2.2. og 2.3. Det vil si at de barna som utløser særskilt tilskudd til barnehager for nyankomne flyktningers barn, også skal inngå i opplysningene som danner grunnlaget for driftstilskuddet både på års- og åpnings-/ endringsmeldinger (*KOSTRA-skjema 16* og *Q-0105*).

Barn som omfattes av ordningen med tilskudd til barnehagetilbud for nyankomne flyktninger skal oppgis i egen rubrikk på årsmeldingen (*KOSTRA-skjema 16*). Disse barna skal dermed ikke regnes med blant barn som får tilbud om tospråklig assistanse ved utfylling av årsmeldingen (*KOSTRA-skjema 16*) og kommunens samlesøknad (*Q-0104*).

5.4 Saksbehandling ved søknad om tilskudd

Barnehageeier søker om tilskudd med grunnlag i eget budsjett satt opp etter de postene som er beskrevet under kap. 5.2.1. I tillegg skal søknaden inneholde opplysninger om antall barn, barnas alder, språk, ev. antall språkgrupper, periode det søkes om tilskudd for, og eventuelt andre forhold det er nødvendig å redegjøre for. Kommunen kontrollerer opplysningene og sender søknad om tilskudd til fylkesmannen, som fatter vedtak. Se for øvrig kap. 2.3.

Kommunen skal underrette fylkesmannen dersom det skjer endringer i tilskuddsgrunnlaget, slik at fylkesmannen kan vurdere saken på nytt og eventuelt fatte nytt vedtak om tildeling av tilskudd.

6 OVERSIKT OVER AKTUELLE BLANKETTER OG RUNDSKRIV

6.1 Blanketter

- Q-0104 B Kommunens søknad om statstilskudd til barnehager for 2004
- Q-0105 B Melding om åpning av barnehage/endring i antall barn
- Q-0290 B Melding om åpning av åpen barnehage
- Q-0142 B Søknad om statstilskudd til nystartet tilbud om tospråklig assistanse
- Q-0148 B Melding om nedleggelse eller midlertidig stengning av barnehage
- Q-0257 B Årsregnskap for ikke-kommunale barnehager
- Q-0132 Fylkesmannens melding om nyåpninger, nedleggelser og navne-/adresseendringer
- Q-0130 Kommunens melding om nyåpninger, nedleggelser og navne-/adresseendringer
- Q-0144 Søknad om lønnstillegg for førskolelærere
- Q-0218 B Godkjenning av barnehage
- Q-0278 B Melding om godkjent familiebarnehageordning
- Q-0305 B Søknad om investeringstilskudd
- Q-0011 B Søknad om husbanklån til barnehager

6.2 Rundskriv m.v.

- Q-2 Statstilskudd til drift av barnehager
- Q-16 Statstilskudd til drift av barnehager – Tilskuddssatser mv.
- Q-11 Tiltak 2004 for å bedre tilgangen på førskolelærere i barnehagene i Finnmark og Nord-Troms
- Q-20 Investeringstilskudd til nye barnehageplasser
- Q-0902 B Lov om barnehager m.v.
- Q-0903 B Rammeplan for barnehagen
- Q-0964 B Retningslinjer for revisorattestasjon av årsregnskap for ikke-kommunale barnehager (vedlegg til Q-0257)